

อาเซียนภาควัฒนธรรม:
ทัศนคติต่อประชาคมในกระแสความขัดแย้งและความหวัง

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ
ISBN 978-616-7154-13-8

พิมพ์ครั้งที่ 1 มีนาคม 2555
พิมพ์ครั้งที่ 2 กันยายน 2555

ราคา 180 บาท
จำนวนพิมพ์ 1,500 เล่ม

บรรณาธิการ
บุญญา ไตรสุริยธรรมา
ฉัตร ชมะววรรณ มุกดาวิจิตร
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
กิตติพงศ์ สนธิสัมพันธ์
ถ่ายภาพ
จณัญญา เตรียมอนุรักษ์
พรรณรวิ ปรีปุดณะ
นันทวัฒน์ ฉัตรอุทัย
นิตินนท์ วิรมงคลไชย
ปกและรูปเล่ม
กรมัยพล สิริมงคลรุจิกุล

จัดจำหน่าย
เคล็ดไทย

117-119 ถนนเฟื่องนคร เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์ (02) 225-9536-9

โทรสาร (02) 222-5188

ข้อมูลทางบรรณานุกรมหนังสือ

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

อาเซียนภาควัฒนธรรม : ทิศนะต่อประชาคมในกระแสความขัดแย้งและความหวัง / ภิญโญ

ไตรสุริยธรรมา, ฉัสมรา ชมะวรรณ มุกดาวิจิตร : บรรณาธิการ.

พิมพ์ครั้งที่ 2

กรุงเทพฯ: ศูนย์ฯ, 2555.

256 หน้า (เอกสารวิชาการลำดับที่ 93)

ISBN 978-616-7154-13-8

1. กลุ่มประเทศอาเซียน – ภาวะสังคม – สัมภาษณ์ 2. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ – ภาวะสังคม – สัมภาษณ์ 3. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ – ความเป็นอยู่และประเพณี – สัมภาษณ์.

4. อาเซียน – ความเป็นอยู่และประเพณี – สัมภาษณ์. I.ภิญโญ ไตรสุริยธรรมา :

บรรณาธิการ. II.ฉัสมรา ชมะวรรณ มุกดาวิจิตร : บรรณาธิการ III.ชื่อเรื่อง

HN670.S68

สารบัญ

คำนำโครงการเอกสารทางวิชาการ

6

คำนำในการจัดพิมพ์ครั้งที่สอง

8

บทนำ

10

HISTORY

ธเนศ อารณีสวรรณ

20

ANTHROPOLOGY

อานินท์ กาญจนพันธ์ุ

48

ASEAN & CHINA

ยศ สีนตสมบัติ

74

COMMUNITY

ปฐมฤกษ์ เทตุกิต

98

RELIGION

สุวรรณภา สตาอาณินท์

126

HUMAN RIGHTS

ศรีประภา เพชรนิ์ศรี

154

PUBLIC HEALTH

กรรณิการ์ ทิวติเวชกุล

นายแพทย์โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์

186

MEDIA

จิรนุช เฟรมชัยพร

216

SCIENCE

ทวิศักดิ์ กอนนิตกุล

236

คำนำ

โครงการเอกสารทางวิชาการ
ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรเป็นองค์การมหาชน ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ในกำกับของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ศูนย์ฯ เริ่มดำเนินการ ในฐานะองค์การมหาชนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 โดยมีภารกิจหลักในการ เป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยด้านมานุษยวิทยา มนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์ ในอันที่จะสร้างความเข้มแข็งให้วงวิชาการ เพื่อนำไปสู่การ สร้างและสะสมความรู้ และเป็นมรดกทางสติปัญญาสำหรับสังคมไทยและ เพื่อนร่วมโลก นอกจากนี้ ศูนย์ฯ ยังมีการดำเนินงานเพื่อเผยแพร่ความรู้ ให้แก่วงการวิชาการและสาธารณชนในรูปแบบต่างๆ

โครงการจัดพิมพ์เอกสารวิชาการเกิดขึ้นด้วยความตระหนักว่า หนังสือดีมีคุณภาพเป็นสิ่งที่จำเป็นยิ่งต่อวงการวิชาการ หากเราต้องการนัก วิชาการที่มีสติปัญญาเฉียบแหลม มีจริยธรรมที่มั่นคง และมีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สามารถรังสรรค์งานที่มีคุณค่าต่อเพื่อนมนุษย์ สังคมไทยจำเป็น ต้องมีการสร้างและเผยแพร่ผลงานที่มีคุณภาพในสาขาความรู้ต่างๆ อีกเป็น

จำนวนมาก เพื่อเป็นตัวอย่างของงานที่กระตุ้น ทำลายความคิด และเป็นแรงบันดาลใจให้มีการสร้างนักวิชาการรุ่นใหม่ ๆ ขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง และหากสังคมไทยปรารถนาที่จะเป็นสังคมอุดมปัญญา เราก็จำเป็นต้องมีคลังความรู้ที่มีปริมาณที่กว้างขวาง มีความลึกและหนักแน่น เพื่อเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจเมื่อสังคมเผชิญปัญหาและภาวะวิกฤตต่าง ๆ การบรรลุเป้าหมายข้างต้นยังเป็นหนทางที่ยาวไกล

หนังสือที่จัดพิมพ์ในโครงการมีที่มาจากหลากหลาย มีขอบเขตเนื้อหาที่กว้างขวาง ส่วนหนึ่งเป็นการรวบรวมจากบทความที่น่าสนใจในงานประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยาของศูนย์ฯ ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อสนับสนุนให้มีเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการ และเปิดโอกาสให้นักวิชาการหน้าใหม่ได้เสนอผลงาน เอกสารวิชาการบางส่วนเป็นผลงานวิจัย งานวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพดี หรืองานเขียนที่ให้ข้อมูลหรือข้อคิดที่มีคุณค่า นอกจากนั้น ศูนย์ฯ ยังสนับสนุนให้มีการพิมพ์งานแปลในชุดโครงการนักคิดและความคิด เพื่อให้มีหนังสือภาษาไทยที่อธิบายแนวความคิดและทฤษฎีทางสังคมของนักคิดคนสำคัญของโลก รวมทั้งสนับสนุนการพิมพ์ผลงานในเชิงตำรามานุษยวิทยา สำหรับนักศึกษาใช้เป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจเบื้องต้น รวมทั้งผู้อ่านทั่วไปที่ต้องการหนังสือแนะนำความคิดในเบื้องต้นด้วย

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) มีความหวังว่าผลงานที่เราจัดพิมพ์ในโครงการนี้ จะเป็นวิถีทางไปสู่การสร้างความเข้าใจต่อความแตกต่างหลากหลายของผู้คนในวัฒนธรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจ เคารพในศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ ละล้างอคติทางเชื้อชาติ ศาสนา และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข รวมทั้งสนองตอบความสนใจใคร่รู้ของผู้อ่าน และเติมเต็มความปรารถนาที่จะค้นหาความหมายของความเป็นมนุษย์

คำนำในการจัดพิมพ์ครั้งที่สอง

หนังสือ *อาเซียนภาควัฒนธรรม: ทิศนะต่อประชาคมในกระแสความขัดแย้งและความหวัง* จัดพิมพ์ขึ้นครั้งแรกในวาระการจัดงานประชุมวิชาการทางมานุษยวิทยา ครั้งที่ 10 เมื่อวันที่ 28-30 มีนาคม พ.ศ. 2555 ซึ่งจัดในหัวข้อ "อาเซียน: ประชาคมในมิติวัฒนธรรม ความขัดแย้งและความหวัง"

ด้วยจำนวนพิมพ์เพียง 1000 เล่ม *อาเซียนภาควัฒนธรรม* ฉบับพิมพ์ครั้งที่หนึ่ง หมดไปอย่างรวดเร็วไม่นานนับจากงานประชุมวิชาการฯ และงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ (มีนาคม 2555) ศูนย์ฯ จึงได้ดำเนินการจัดพิมพ์ครั้งที่สองขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ที่สนใจ

หนังสือเล่มนี้ตั้งคำถามและนำเสนอมุมมองทางสังคม-วัฒนธรรมผ่านสายตาของนักมานุษยวิทยา นักสิทธิมนุษยชน นักวิทยาศาสตร์ นักปรัชญา สื่อมวลชน ฯลฯ เพื่อเปิดประเด็นสำคัญในวาระของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ศูนย์ฯ หวังว่าหนังสือที่มุ่งสื่อสารเรื่องราวที่ซับซ้อนของ

“ประชาคม” อาเซียนผ่านรูปแบบของบทสนทนาเล่มนี้ก็ยังประโยชน์แก่
ผู้ที่สนใจทุกท่าน ทั้งในแง่การสร้างความรู้และการตระหนักถึงประเด็นที่
น่าจะได้รับความสนใจและสานบทสนทนาต่อไปในอนาคต

มัศรา ชมะวรรณ มุกดาวิจิตร

กันยายน 2555